مافەکانی
پێغەمبەری خوا(ﷺ)
بەسەر موسڵمانانەوە

PDF4Kurd

ئامادەکردنی: مەلا ئەحمەدی قامیشی

خوێنەری بەرێز:....تکایە دوای خۆت بیدە بە کەسێکی تر تا بیخوێنێتـەوەو سوودەکەی بڵاوبێتـەوەو زۆرتـرین کەس بەشدار بێت لە ناسینی ئەو مافانـەی لەسـەرمانە بەرامبەر پێشەوای مرۆڤایەتی ﷺ

ئەم پەیامە پێشكەشە بە :

هەموو ئەو كەسانەی بە راستی پێغەمبەری خوایان ﴿ﷺ﴾ خۆشدەوێت و تامەزرۆن بە دیداری شادبن.

هەموو ئەو گەنج و لاوە دڵ پڕ لە بڕوایانەی كە ئەیانەوێت رەوشتیان محمدﷺی بێت و شەووو رۆژ لە خەمی گەیاندن و سەروەری ئیسلامدان.

بە هەموو ئەو پیاوو ئافرەتە بە تەمەنانەی بە بینینی شوێنكەوتوانی پێغەمبەری خوا﴿ﷺ﴾ شادومان و خۆشحاڵن و بەو هیوایەوە منداڵەكانیان گەورە دەكەن كە پەروەردەیان پەروەردەیەكی موسڵمانانە بێت.

بسم الله الرحمن الرحيم

دەستپێك

الحمدلله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه....وبعد...

لەسەر ژیان و ئاكارو رەوشتی ئازیزمان رابەری مرۆڤایەتی محمد ﷺ زۆر نووسراوەو زۆر ووتراوە، بەڵام لەچاو پلەو پایەی ئەو زاتە دڵۆپێكە لە بەرامبەر دەریایەك، هیچ كەس مافی خۆی پێ نەداوە... چونكە وەسفی ئەو ئاوا كراوە: ناونیشانی (رَحمَةً لِلعالَمین)ەو (إنَّكَ لَعَلى خُلُقٍ عَظیم)ی بۆ دانراوە...

بەڵام ئەوەی گرنگ و مەبەستی ئێمەیە لەم نامیلكەیەدا بریتییە لەو ماف و پێویستیانەی كە لەسەر شانی ئێمەیە بەرامبەر بە پێغەمبەری خۆشەویست ﷺ ئەنجامی بدەین. چونكە گرنگ شوێن پێ هەڵگرتن و بەدووكەوتنە، نەك ناسین و خۆشەویستی سەرزارەكی و

بەس. هەر نەمان و کاڵ بوونەوەی ئەم لایەنەشە لەمڕۆدا وایکردووە موسڵمانیەتیمان تەنها ناسنامەو ڕووکەش بێت و لەبواری کردارو رەفتاردا نەك نەمانتوانیوە موسڵمانێتی خۆمان بسەلمێنین، بگرە زۆر جاریش بوینەتە لەمپەری سەر ڕێی گەڕانەوەی کەسانێك کە بەهۆی رەفتاری ناجۆری هەندێکمانەوە پێیان عەیبە ئیسلامەتیان اعلان بکەن...

دەبا ئێمەش لەم مانگی مەولودو (ربیع الاول)ەدا هەوڵ بدەین ژیانمان بەرازاندنەوەی بەرێبازی پێغەمبەری خوا ﷺ بکەینە بەهاری یەکجاری و ئەو ئەرك و مافانەی لەسەر شانمانە بەرامبەری بەجوانی لەمیانەی کرداردا بەرجەستەی بکەین...

مافی پێغەمبەری خوا ﷺ لەسەر شوێن کەوتوانی:-

١-ئیمان و بڕوا پێ بوونی: خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ الاعراف/ ١٥٨.

واتە: ئەی پێغەمبەری خواﷺ بڵێ: ئەی خەڵکینە چاك بزانن کە من پەیامبەرو نێردراوی خوام بۆ لای سەرجەم ئێوە، ڕەوانەکراوم لە لایەن ئەو خوایەی کە دەستەڵاتدارێتی تەواوی ئاسمانەکان و زەوی تەنها هی ئەوەو جگە لەو هیچ پەرستراوێکی بە هەق نی‌یە، ژیان دەبەخشێ و گیان دەستێنێ، دەسا ئێوەش بە خواو ئەو پەیامبەرە ﷺ هەواڵدەرە نەخوێندەوارەی خوا بڕوا بکەن کە ئەو بۆ خۆی بڕوای کامڵی بە خواو بە هەموو

ووشەکانی ئەو هەیە دەسا ئێوەش شوێنی بکەون تا بەڵکو بەختەوەرو شارەزای رێگای هەق بن.

یەکـەمین مـافی پێغەمبـەر ﷺ بەسـەر ئوممەتەکەیـەوە ئەوەیـە کـە بـەدڵ و دەرونـەوە بڕوامـان پێـی هـەبێت کـە لەلایەن خواوە هەڵبژێردراوەو پایەی پێغەمبەرایـەتی پـێ خەڵات کراوە، وە بڕوامان وابێت کە ئەو زاتـە چاکترین و تـەواوترین و راسـترین رابـەرو پێـشەوایە لەسـەرجەم بوارەکانی ژیانـدا وە هەرچی فەرمووە راست و رەوایـەو لەلایەن خواوە فەرمانی پێکراوە...

٢–ناسینو شارەزابوون لەژیان و سیرەتی:

چونکە تا زیاتر شارەزابین لـەژیانی چاکتر دەیناسین و زیـاتر خۆشمـان دەوێـت، وەك عـەرەبیش دەڵـێ (النـاس اعـداء مـا جهلـوا) خـەڵکی دوژمنـی ئـەو شـتەن کـە شـارەزاییان نییـە لەبارەیـەوە. لەبەرئـەوە پێویـستە لەسـەرمان خۆمـان شـارەزا بکـەین لەژیاننامـەی

گەوهەرستانی پێغەمبەری خوا ﷺ، وە لەچۆنیەتی ڕەوشت و مامەڵەی لەگەڵ دۆست و دوژمنانیدا.

٣-خۆشویستنی زیاتر لەماڵ و منداڵ و کەس‌وکارو تەنانەت لەخودی خۆشمان، وەك پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: ((لایؤمن احدكم حتی اكون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین)). رواه مسلم، چونكە خوای گەورە لەبارەیەوە فەرموویەتی: ﴿النَّبِيُّ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ...﴾ الاحزاب/ ٦.
واتە: پەیامبەر ﷺ بە بروادارارن لە خودی خۆیانیش لە پێشترە، وە خێزانەكانیشی دایكیانن.
بەڵێ خوشك و برای ئیماندار دەبێ كەسێك كە بانگەشەی موسڵمانێتی دەكات پێغەمبەری خوای ﷺ لەگیانی خۆی خۆشتر بوێ و بەوەش دەبێ لەفەرمانی دەرنەچێ، چونكە (ان المحب لمن یحب مطیعُ)، دیارە دەعوای بێ دەلیل وەرناگیرێ و قسەش فەقیرە هەموو

کەسیٚ پێی دەوێریٚ، دەبیٚ تۆی بڕوادار شوێن کەوتەی ئەو شەریعەتو پەیامە بی کە ئەو ئازیزە لەلایەن خواوە هێناویەتی، نەك بەهەواو ئارەزووی خۆت.

لەسەر خۆشەویستی ئایەت و فەرموودەو نمونەی هەڵوێستی هاوەڵاْن زۆرە، بەڵاْم بەم وتەیەی (سەهلی کوڕی عبدالله) کۆتایی پیٚ دێنم کە دەڵیٚ:

(نیشانەی خۆشەویستی خوا خۆشویستنی قورئانە، نیشانەی خۆشەویستنی قورئانیش خۆشویستنی پێغەمبەرە ﷺ، وە نیشانەی خۆشەویستی پێغەمبەر ﷺ خۆشویستنی سوننەتەکانیەتی، وە بەڵگەو نیشانەی خۆشویستنی خواو قورئانو پێغەمبەر ﷺ حەزو ئامادەباشی یە بۆ قیامەت...).

٤-شوێن کەوتنی ڕێبازەکەی و گوێڕایەڵی کردنیو جێبەجیٚ کردنی فەرمایشتەکانی، وە بەپێشەنگ و

دادوەر قبوڵ کردنی لەهەموو بوارەکانی ژیاندا: خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ الاحزاب/ ٢١.

واتە: بە راستی پێغەمبەری خوا ﷺ چاکترین نمونەی رێکوپێکی و سەرمەشقە بۆتان بە تایبەتی بۆ ئەو کەسەی کە بە تەمای خواو رۆژی دوایی‌یە و یادی خواش زۆر دەکات.

چونکە پێغەمبەران (سەلامی خوایان لەسەر بێت) بۆیە نێردراون تا سەرمەشق و پێشەوایەتی و چاوساغی خەڵکی بکەن، کەوابێ لەسەر هەموو ئەوانەی کە خۆیان بەشوێن کەوتویان دەزانن پێویستە بەشوێن ئەواندا بڕۆن و گوێڕایەڵیان بکەن. چونکە بانگەشەکردنی خۆشەویستی بەبێ گوێڕایەڵی کردن هیچ بەهایەکی نییە.

ئەم بەپێشەنگ و دادوەر قبولْ کردنەش لەکاتی کێشەو گرفت دا بەجوانی دەردەکەوێت داخۆ تا چەندێکە: خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ النساء/ ٦٥.

واتە: نەخێر سوێند بێ بە پەروەردگارت ئەی پێغەمبەر ﷺ نابنە باوەردار تا بۆ یەکلاکردنەوەی کێشەکانی نێوانیان تۆ دەکەنە دادوەرو ئەوساش بەرامبەر بەو بڕیارەی تۆ داوتە هیچ تەنگییەکیان دەست نەکەوێ لە دەونیانداو بە چاکیش تەسلیم و ملکەچ ببن.

ئەوانەشی گوێڕایەڵی ناکەن و لەرێنمویی ئەو لائەدەن بەر هەرەشەی خوا دەکەون کە دەفەرموێت: ﴿.....فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ النور/ ٦٣

واتە: دەبا ئەوانەی سەرپێچی لە فەرمانی پێغەمبەر ﷺ ئەکەن بترسن کە سەرەنجام تووشی بەلاو نەهامەتیەك بن یا توشی سزایەکی بەئێش بن.

٥-بەردەوام سەلاوات دان لەسەریو سەلام ناردن بۆی، بەتایبەت کاتێك ناوی دەهێنین یان ناویمان بیست، کە ئەمەش فەرمانی خوایە کە دەفەرموێت: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ الاحزاب/٥٦.

واتە: بە راستی خواو مەلائیکەتەکانی درودو صەلاوات لەسەر پێغەمبەر ﷺ دەدەن، (خوا بەزەییو میهرەبانی خۆی ئەرێژێ بە سەریا، مەلائیکەتەکانیش داوای پایە بەرزیو لێبوردنی بۆ دەکەن)، دەسا ئێوەش ئەی ئەوانەی بڕواتان هێناوە دروودو صەلاواتی لەسەر بدەن وە سەلامی لێ بکەن.

وه سـەڵەوات دان لەسـەری مایـەی ڕیٚ لیٚ ون نـەبوونی بەهەشت و بەدووربوونە لەسیفەتی بەخیلی و هۆی زیاد بوونی توێشووی چاکەکانمانە.

٦-سەرخستنی: خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ التوبة/٤٠

واتە: ئەگەر ئێوە یارمەتی پەیامبەر ﷺ نەدەن و(لەگەڵی نەچن بۆ جەنگی تەبووك) ئەوا دڵنیابن خوا یارمەتی دەدات هەر چۆن یارمەتیدا ئەو دەمەی کە بێ باوەڕەکان لە مەککە دەریان پەڕاندو ناچاریان کرد کۆچ بکات بۆ مەدینە کە یەکێك بوو لە دوو کەسان کە لە ئەشکەوتەکەی کێوی (ثور)دا بوون، کە لەو دەمەدا پێغەمبەر ﷺ بە هاورێکەی خۆی دەوت: خەمی منت

نەبێت و لەبەر من دڵتەنگ مەبە، دڵنیابە خوا لەگەڵمانە، ئینجا خوا ئارامیو هێمنیو ئۆقرەی خۆی نارده سەر ئەبوبەكرو وە پێغەمبەریشی بە لەشكرێك كە ئێوە نەتاندیت لە مەلائیكەتەكان پشتگیری كرد، وەووشەو شیركی موشریك و بێ باوەڕەكانیشی بن خست و تێك شكاند، وە هەر ووشەی خوا بەرزو بڵندە، وە خواش بۆ خۆی زۆر بە دەستەڵات و كارزان و كار دروستە.

ئەم سەرخستنەش یەكێكە لەمافەكانی بەسەرمانەوە بەزیندوییو مردوویی، جا هاوەڵان (ڕەزای خوایان لەسەر بێت) لەكاتێكدا پێغەمبەری خۆشەویست ﷺ زیندوو بوو هەستان بەم ئەنجامدانی ئەم كارو ئەركە بەجوانترین شێوە بەرۆح و گیان و مادیی و مەعنەویی، بەچەكو هۆنراوە... بەڵام دوای وەفاتی ئەم ئەركە لەسەر شوێن كەوتوانێتی كە پارێزگاری بكەن لە هەیبەت و حورمەتی خودی پێغەمبەری خوا ﷺ وە پاراستنی سوننەتەكانی لەخراپەی تانەو تەشەر دەران و نەفامان

که ئەمەش بەستراوەتەوە بەرادەی خۆشەویستی پێغەمبەری خوا ﷺ لە ئوممەتەکەی دا...

٧-دۆستایەتی کردنی دۆستانیو بوغزاندن و خۆبەری کردن لەدوژمنانی، چونکە خوای گەورە دەفەرموێت:
﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ المجادلة/٢٢.

واتە: هیچ کۆمەڵێك نابینیت کە باوەری بە خواو رۆژی دوایی ببێت دۆستایەتی ئەوانە بکەن کە دژایەتی خواو پەیامبەرەکەی ﷺ دەکەن! هەرچەندە ئەوانە باوکیان یان کورو نەوەیان یا براو عەشیرەتیان بن، (ئەوانەی کە لە دۆستایەتی دوژمنانی خوا خۆیان دەپارێزن)

کەسانێکن خوا ئیمان و باوەڕی لە نێو دڵیاندا چەسپاندوەو بە هیچ شتێك لەق نابێت، وە پشتگیری کردوون بە سەرخستن لە لایەن خۆیەوە، وە لە پاشە رۆژیشدا دەیانباتە نێو چەند باخێکی بەهەشتەوە کە جۆگە ئاوی زۆر لە ژێر درەختەکانیدا دەڕوات، بە هەتا هەتایش تێیدا دەبن، خوا لێیان خۆشنوودو رازی بووەو ئەوانیش لە خوا رازی بوون، ئائەوانە گروپەکەی خوان، ئاگادارو هۆشیار بن کە هەر گروپەکەی خوان براوەن لە دونیاو لە قیامەتدا.

کەواتە پێویستە لەسەرمان هەموو ئەوانەمان خۆش بوێ کە شاگردی زانکۆکەی پێغەمبەری خوان ﷺ وە شوێن کەوتەی رێبازەکەی ئەون و خۆشیان ویستوە، لەپێش هەموویانەوە هاوەڵانی بەڕێز (رەزای خوایان لەسەر بێت) بەبێ جیاوازی، وە خۆشارەزاکردن لەژیانیان و خۆشویستنی هەر کەسێك ئەوانی خۆش دەوێ و رق لێ

بـوون و دژايـەتی كردنـی هـەر كەسـێك بەخراپـە ناويـان دەبـات، هـەروەها خۆشويـستنی خانـەوادەو ئالوبـەيتیو دۆستايەتیو خۆشويستنی هەموو ئەو زانايانەی ئەهلی سـوننەتن كـە بەراسـتی ڕێبـازی ئـەويان گرتـووەو پاراستنی قەدريان...

لەهـەمان كاتـدا دوژمنايـەتی كـردن و بوغزانـدنی بـێ بڕوايـان و مونافيقـان و هـەموو ئەوانـەی هـەوڵی شـەوو ڕۆژيـان بـۆ لاوازكردنـی ئيـسلام و كوژاندنـەوەی ڕوناكييەكەيـەتی، لەوانـەی شـوێن هـەواو ئارەزووكەوتوون، كە لـە عەقيـدەدا ئـەم بابەتـە بە (الـولاءُ والـبراء) ناسـراوە كـە مايـەی پاراسـتنی عيـززەت و كەسايەتی موسڵمانە.

٨-هەوڵدان بۆ بلاْوكردنەوەی بانگـەوازو دينەكـەیو خـۆ فيـداكاری بـەماڵ و گيـان بـۆ گەيانـدنو بـرەودان بەڕێبازەكەی:

خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ يوسف/ ١٠٨.

واتە: ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو خەڵکە بڵێ: ئەمەیە ڕێگای من خۆم و ئەوەی شوێنم کەوتوون خەڵکی بانگ دەکەین بۆ یەکتاپەرستی لەسەر بنچینەی چاوساغیو بەڵگەی شەرعیو عەقڵی، وە هەمیشەیش خوا لە هەموو کەم و کورتیو ناتەواوییەك بدرێتە پاڵی بێ خەوش رادەگرم و من لەوانەش نیم شەریك و هاوەڵی بۆ بڕیار دەدەن.

لە ئەنجامدانی وەفاوەیە بۆ پێغەمبەری خوا ﷺ کە هەستین بە بڵاوکردنەوەی ئیسلامو گەیاندنی بانگەوازەکەی بەهەموو شوێنێك بە هەر شێوازێکی گونجاوو شەرعی کە بلوێت، چونکە خۆی فەرمویەتی: (بَلِّغوا عَنِّي وَلَو آية) البخاری.

وە هـەوڵ بـدەین عەقیـدەو بیروباوەڕێـك كـە پێغەمبـەری خۆشەویـست ﷺ هێنـایو لەپێناویـدا هـەزاران لەمپـەرو نارەحـــەتی هاتـــە ڕێـــی ئێمـــەش بیگەیـــەنین و تاریكستانەكانی ئەم سەردەمەی پـێ ڕووناك بكەینـەوە. بەتایبـەت لـەم سـەردەمەدا كـە دوژمنـانی ئیـسلام هـەموو هـەوڵ و كۆشـشێكیان خـستۆتە كـار بـۆ لـەناوبردن و لەباربردنی ئیسلام و دروشم و ڕەوشتەكانی..

بەجێبـەجێ كردنـی ئـەم مافانـەی لەسـەرمانە بەرامبـەر بەپێغەمبـەری خـوا ﷺ ئـەوجا توانیومانـە فـەرمانی خوامان جێبەجێ كردبێ كـە دەفـەرموێت: ﴿إِنَّا أَرْسَـلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا . لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الفتح ٨-٩.

واتە: بێ گومان ئێمە تۆمان ڕەوانە كردووە ئەی پێغەمبەر ﷺ بە شایەت و مژدەدەرو ترسێنەر تا ئێوە بە خواو پێغەمبەرەكەی ئیمان بێنن، وە كۆمەكی بكەن

(واتە کۆمەکی لە ئاینەکەی بکەن) و بە مەزنی بگرن (واتە بە رێزداری دابنێن)، وە بەیانیان و ئێواران تەسبیحات و یادی خوای گەورە بکەن و بە پاك و خاوێنی رابگرن.

ابـن سـعدی دەفـەرموێت: (واتـە پێغەمبـەری خـوا ﷺ بەگـەورە بگـرن و رێـزی لێ بگـرن و مافـەکانی بـەجێ بگەیەنن هەروەك چۆن منەتی گەورەی لەگەردنی ئێوەدا هەیە) تفسیر ابن سعدی ص٧٣٦.

ئـەوەتا صـەفوانی کـوڕی سـلیم هـەر کـاتێ باسـی پێغەمبـەری خـوا ﷺ بکرایـە لـەلای دەسـتی دەکـرد بەگریان، بەردەوام دەگریا تا خەڵکی لەلای هەڵدەستان و بەجێیان دەهێلا..

لەمیانەی باس کردنی ئەم مافانـەوە بۆمان دەردەکـەوێت کە ئێمە چەندێك دوورین لە شوێنکەوتنی راستەقینە... کاتێ ئەم ئایەت و فەرموودانەت بەسەردا دەخوێنرێتەوە زۆر بەجوانی تێدەگەیت کە هـەموو ئـەو خراپـەو تـاوان و

لارو خوارییـــەی لـــەم کۆمەڵگایـــەدا هەیـــە.. هـــەموو ئـــەو دواکەوتویەتیـــەی بڵاوبووەتـــەوە... هـــەموو ئـــەو دیـــاردە نـــامۆو ســـەیرو ســـەمەرانەی دەیبیـــنین و دەیبیـــستین... ســـەرجەمیان بەرهـــەمی دوورکەوتنەوەمانـــە لـــە ڕێگـــاو ڕێـــرەوی پێغەمبـــەری خـــوا ﷺ و پـــشتگوێ خـــستنی ڕێبازەکـــەی، چـــونکە موســـڵمانیەتی تـــەنها یـــەك بـــوارو لایـــەنی ژیـــانی نەگرتۆتـــەوەو بـــەس، بـــەڵکو مـــافی هـــەموو خـــاوەن مـــافێکی لەســـەرمان واجـــب کـــردووەو هـــەموو گۆشـــەکانی ژیـــان و مـــردن، دنیـــاو قیامـــەتی بـــۆ داڕشتووین..

کەواتـــە ئەگـــەر راســـتە پێغەمبـــەری خوامـــان ﷺ خـــۆش دەوێـــت و مەبەســـتمانە لەســـەر شـــەریعەت و ڕێبـــازی ئـــەو بژین و بمرین ئەوا پێویستە لەهـــەموو بوارەکـــانی ژیانـــدا بەشـــوێن پێـــی موبـــارەکی ئـــەودا هـــەنگاو هـــەڵگرین بەتایبەت:

١-له بواری پەرستش و عیبادەتدا:-

هەوڵبدەین و بزانین ئەو چۆن عیبادەتەكانی ئەنجامداوە ئێمەش بەو هەیئەت و چۆنیەتیە ئەنجامی بدەین بێ كەمكردن و زیادە خستنەسەرو گۆڕانكاری، كە ئەمە پەیوەندییەكی گرنگی نێوان بەندەیە لەگەڵ خوای خۆیدا، دیارە بۆ قبوڵ و وەرگرتنی عیبادەتیش دوو مەرجی سەرەكی پێویستە كە ئەوانیش بریتین لە (الاخلاص والصواب) واتە: كارەكە بۆ خوا بێت و بەپێی شەرعی خواش بێت.

٢-له بەزەیی‌و سۆزدا:-

چونكە پێغەمبەری خوا ﷺ لەهەموو كەس بە بەزەیی تر بووە، كە لە قورئاندا بەرامبەر بە ئیمانداران بە (رؤوفٌ رحیم) ناوبراوە وەك خۆشی ﷺ دەفەرموێت: ((بعثت بالرحمة)).رواه مسلم، وە فەرموویەتی ﷺ : ((لایرحم اللهُ من لایرحم الناس) متفق علیه. واتە: خوای

پــەروەردگار بــەزەیی بــە کەســێکدا نایەتــەوە کــە ئــەو بەرامبەر بە مەردوومان بە بەزەیی نەبێت.

بەتاییـەت لەگـەڵ ئەوانـەدا کـە لـەژێر دەسـتی تـۆدان و سەرپەرشـــتیان دەکـــەیت. چـــونکە پێغەمبـــەری خۆشەویست ﷺ لەگەڵ ئاژەڵ و پەلەوەرو مێرووشدا بە بەزەیی بووە.. بەجۆرێ دەفرو جامی ئاوی بۆ پشیلە لار دەکردەوە تا لێی بخواتەوەو بەزیادەکەشی دەستنوێژی دەگرت/ صحیح رواه الطبرانی..

٣-لەپاراستنی مافی ئافرەتاندا:-

چونکە پێغەمبەری خوا ﷺ لەهەموو کەس چاکتر بووە بەرامبەر خێزانو هاوسەرەکانیو فەرمانیشی پێکردوین رێزیـان لێ بگـرین و لەگەڵیانـدا نـەرمو بەسـۆز بـین وەك فەرموویـەتی: ((... وخیـارکم خیـارکم لنـسائهم خلقـاً)).

رواه الترمذی وقال حسن صحیح.

واتە:.. وە چاکترینتان ئەوانـەتانن کـە رەوشـتیان لەگـەڵ خێزانەکانیانـدا جـوان و چـاکە. وە سـەبارەت بـە رێـزو

مافی ئافرەتان بەگشتی فەرموویەتی: ((ما أكرم النساء إلا كريم، وما اهانهن الا لئيم)). رواه مسلم. واتە: تەنها کەسی بەڕێز ڕێزی ئافرەتان دەگرێت، ئەوەشی نەفام و بێڕێز نەبێت سوکایەتیان بەرامبەر ناکات.

لەمڕۆشدا بە جۆرەها شێواز سوکایەتیو گەمە بە شەخسیەت و سومعەی ئافرەتان دەکرێت و لە ژێر دروشمی سەربەستی ئافرەتان و ئازاد کردنیاندا بە زۆر شێواز مافیان خوراوە کە مەبەستە شاراوەکەیان بریتییە لە: بە ئازادیو سەربەستی گەیشتن بە ئافرەتان بۆ لەکەدارکردنیان نەك ئازادی بۆ ئافرەتان.

٤-لەخزمایەتیو دراوسێیەتی پاراستندا:-

بەجۆرێك فەرمانی پێ کردوین لەخۆشیو ناخۆشیدا بەسەریان بکەینەوەو سەریان لێ بدەین و یارمەتیان بدەین... وەك فەرمویەتی ﷺ: ((لايدخل الجنة قاطع)) واتە: ئەوەی سیلەی ڕەحم و پەیوەندی خزمایەتی بپچڕێت ناچێتە بەهەشتەوە.

ئـەمرۆش بـەهۆی دووریمـان لـەڕێبازی ئەوەوەیـە کـە دراوسـێیەتیو کەسـایەتی کـاڵ بوەتـەوەو بەرژەوەندییـە دنیایییەکان سـەرقاڵی کـردوین و ئـەو مافـە گەورانـەمان بیرچۆتەوەو دراوسـێ بەخیلیو حەسوودی بە دراوسـێ دەباتو پێی خۆش نییە خۆشحاڵ بێت.

٥-لەسیماو بەرگو پۆشاکدا:-

چونکە ئەو سەروەرە ﷺ دەفەرموێت: ((من تشبه بقوم فهو منهم)). واتـە: هەرکەسێك خـۆی بـچوێنێت بـە هـەر گەلێك ئەوە لەوانە.

وە بەرگری لێ کردووین کە خۆمان بشوبهێنین بـە گـاورو جولەکەو نەفام و خوانەناسان لەجلو بـەرگ و پۆشـاك و هەرتایبەتمەندییەکی ئەواندا. لەبەرئەوە پێویستە هـەر کەسێك بانگەشـەی خۆشەویستی پێغەمبـەری خـوا ﷺ دەکـات ئاگـای لـە پۆشـاکی خۆیو مـاڵ و منـداڵی بێـت، پۆشـاكو جلێك نەپۆشێت کـە ئـەو رابـەرە پێـی نـاخۆش

بێــت، ســیما و شــێوەیەك نــەنوێنیٚ کــە لەموســڵمان نەوەشــێتەوەو شــەرعی نــەبێت، بەتایبــەت زۆرێــك لــە ئافرەتــانی موســڵمان بــەجل‌و بــەرگی مۆدیــل چەواشــە کراون.

٦-لەکاسبی و مامەڵەی بازاڕدا:-

چـونکە پێغەمبـەری خـوا ﷺ فەرمویـەتی: ((مـن غـشنا فلیس منا)). واتـە: هەرکەسێك غـەش و فێڵمـان لیٚ بکـات لــە ئێمــە نیٚیــە. لەبەرئــەوە پێویــستە وەك چــۆن مــافی خوامان لەلا بەهەندەو نوێژەکان ئەنجام دەدەین بەهـەمان شــێوە ئاگامــان لــەمافی خــەڵکی بێــت بەســەرمانەوە. لــەبازاڕدا زوڵــم و فێڵیــان لیٚ نەکــەین، مامەڵــە قــورس و گرانجان‌و فێڵباز نەبین.

لــەکاتیٚ پەیــداکردنی بژێویــدا بــیری خوامــان هــەبێت و نـەهێڵین حـەرام تێکـەڵاو بەسـامانمان ببێـت. ئەوەنـدەش هەوڵبـدەین و لـە خـەمی دنیـادا بین کـە مافـە خواییـەکان نەفـەوتێنین، چـونکە ئیـسلامەتی و ئیمانـداری لەشـین‌و شـــایی و لـــەکڕین و فرۆشـــتن و مامەڵـــەی رۆژانـــەدا دەردەکەویٚ و کردەوە سەنگی مەحەکە.

٧-لـــەگۆڕان و پێـــشکەوتن و چاکـــسازیداو دووبـــارە نەکردنـەوەی هەڵـەو تاوانـەکانی ڕابـردوو، وە نەگەڕانـەوە بۆسەردەمی نەفامی لەبەرگێکی تردا:-

چــونکە هــاتنی ئــەو پێغەمبــەرە ﷺ خــاڵی گــۆڕان و وەرچــەرخان بــوو لەخراپــەوە بــۆ چــاك و لەچـاکەوە بـۆ چـاکتر، وەك لەبەشـێکی ووتارەکـەی (حجـه الـوداع)دا فەرمووی: ((ألا ان کل شيء من امر الجاهلیة تَحتَ قدمي موضوع)). واتە: هەر سیفەت و خوویەکی نەفامی لە ژێر دوو پێمدایــەو ڕۆیــشت و ناگەڕێتــەوە. هــەموو شــتە خراپەکانی سـەردەمی نـەفامی خستە ژێـر پێـوەو خرانـە زبڵـدانی مێـژووەوە، وەك (کوشـتن و بـڕین سـوو مـەی خواردنەوەو قومارو داوێـن پیسیو خیانـەت و گەنـدەڵی و ڕەگەز پەرستیو دەمارگیریو دووبەرەکیو هتد..). کە لەســـەردەمی تەکنـــەلۆژیاو لەعالـــەمی عەلمانیـــەت و عەولەمـەدا سـەریان هەڵداوەتـەوە بونەتـە گرفتـی گـەورەو

ژیانیان کردووه بەژان و کە ئەمانە هی سەردەمی نەفامی بـون و ئێـستا لەبـەرگێکی تـردا گەڕاونەتـەوەو مێـژوو دووبـــارە بۆتـــەوەو چارەسەریـــشی تـــەنهاو تـــەنها دەسـتگرتنە بـەڕێبازی ئـەو پێـشەوایەمان، وە پاشـان هەوڵبدەین خۆمان بگۆڕین و سەرجەم شتەکانی نـەفامی بخەینـــە ژێـــر پێمانـــەوە وەك پێغەمبـــەری خـــواﷺ فەرمویـەتی: ((دعوهـا فانهـا مُنتنـة)). واتـە: دەسـتی لێ هـەڵگرن چـونکە بەراسـتی بۆگەنـە. نـەك ئـەوەی ئـەو خـستیە ژێـری پێـی ئێمـە بیخەینـە سـەر سـەرو چـاو لەمۆدیلی خراپ و بێگانە پەرستی بکەین.

ئەگەر راستە ڕێزی ئەو زاتە دەگرن

فەرموون لەسەر ڕێبازی ئەو بژین و بمرن

خـوای گـەورە یارمـەتیمان بـدات بتـوانین بـە راسـتی شـوێنکەوتەی پێغەمبـەری خـوابین ﷺ.. تـا لـە دونیـادا سەربەرزو لە رۆژی دوایشدا بە دیداری شاد بین.. خوای پـەروەردگار میللەتەکـەمان بێـدار بکاتـەوە کـە بـە راستی دەسـت بـە رێبـازی پێغەمبـەری خـواوە ﷺ بگرێـت و کۆمەڵگاکەمان ببێتە نمونـەی کۆمـەڵگای پڕ لـە جوانیو خۆشبەختیو کامەرانی پڕ لە ئیمان و رەوشتی جوان..

خـوای گـەورە ئـەم کـارە بـچوکەشمان لێ قبـوڵ بکـات و نیـەتمان پـاك بکاتـەوە لـە هەرشـتێکی تـری غـەیری رەزامەندی خۆی.... ئامین

پێغـــەمبـــەر (صلى الله عليه وسلم)

بەرلەوەی بێی
خەڵکی هەموو کۆیلە و وێڵ بوون....
لەجیاتی خوای تاك وتەنیا
(لات وعوزا)ی‌بێ ڕۆح وگیان
نەخشی نێو سوجدەی تەوێڵ بوون...
لە مەیدانی ئاژەڵاندا
بە ئاشکرا لەشی مرۆڤ هەڕاج ئەکرا...
بەورۆژگارە
ماڵی خەڵکی تالآن ئەکرا.....
بەڵام کاتێ کەتۆهاتی ،
پرشنگی خۆر بەیەکجاری گەڕایەوە....
کۆت و زنجیری بەندێتی کرایەوە....
شەوگاری تار.
هێور هێور
لەگەڵ لاشەی بتەکاندا.. پێچرایەوە....

پشتیوان بەرزنجی